

INFORMÁCIA PRE VEREJNOSŤ

Okresný úrad Poprad na základe § 14, ods. 1, písm. r) zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov (ďalej len zákona o COO) v súlade s § 15a citovaného zákona zverejňuje informácie pre verejnosť:

- a) o zdrojoch ohrozenia,
- b) o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkoch na postihnutom území a životnom prostredí,
- c) o nebezpečných vlastnostiach a označení látok a prípravkov, ktoré by mohli spôsobiť mimoriadnu udalosť,
- d) o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach,
- e) o úlohách a opatreniach po vzniku mimoriadnej udalosti,
- f) o podrobnostiach o tom kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva.

I. INFORMÁCIE O ZDROJOCH OHROZENIA

1. Živelné pohromy

a) ohrozenie povodňami a záplavami z povrchových vodných tokov

K vyliatiu vodných tokov z koryt a následným záplavám na území okresu Poprad dochádza vplyvom dlhodobých dažďov alebo topenia jarných snehov z tatranskej a podtatranskej oblasti a prilahlých lesov. Vplyvom týchto prírodných faktorov dochádza k zaplaveniu poľnohospodárskej pôdy, cestných komunikácií v blízkosti vodných tokov a taktiež občianskej a inej zástavby. Pri väčších stavoch hladiny vody na tokoch a z dôvodu prudkého spádu a rýchlosti toku vody dochádza k vzniku zmeny trasovania vody v korytách vodných tokov.

Rizikovými miestami na rieke Poprad je oblasť okolo mestskej časti Popradu v Matejovciach smerom na Veľkú Lomnicu. Na rieke Hornád je to v oblasti obce Spišské Bystré, Hranovnica, Spišský Štiavnik. Ohrozenie v okrese Poprad je aj na vodných tokoch stekajúcich z oblasti Vysokých Tatier a to hlavne na vodných tokoch Velického potoka, Slavkovského potoka a Bieleho potoka. Ďalej dochádza k častému vybreženiu v obci Ždiar, Mengusovce, Batizovce a na Štrbianskom potoku v obci Štrba a Lučivná.

b) ohrozenie veľkými lesnými požiarimi

Vznik veľkých požiarov v okrese Poprad môžeme predvídať hlavne v lesných porastoch a masívoch v oblasti Vysokých Tatier a Nízkych Tatier a v oblasti pohoria Kozie chrbyty.

c) ohrozenie seizmickou činnosťou, zosuvmi pôdy, skál a lavín

Vzhľadom na vysokohorský charakter väčšiny územia okresu existuje v zimných mesiacoch roka možnosť nebezpečenstva snehových lavín v horských masívoch Vysokých Tatier, Západných Tatier a v

Belianskych Tatrách. Nebezpečenstvo ohrozenia cestných komunikácií, železníc, miest a obcí snehom môže byť spôsobené hustým snežením a silným vetrom, kedy dochádza k navievaniu a tým aj vytváraniu nebezpečných a vysokých snehových závejov hlavne na kritických miestach.

Možnosť zosuvu skál a zeminy na cestné komunikácie existuje v oblasti cesty Poprad – Hranovnica v oblasti kameňolomu Dubina a v oblasti cesty Tatranská Lomnica – Ždiar.

V okrese Poprad bolo zaznamenané zemetrasenie dňa 30. 11. 2004 o 18.25 h o sile 4,5° Richterovej stupnice a to v meste Svit, v meste Poprad najmä v mestskej časti JUH III a v obci Ždiar.

d) ohrozenie mimoriadnymi javmi poveternostného a klimatického charakteru

Územie okresu býva postihnuté silnými vetrami, prípadne víchricami, predovšetkým v oblasti Vysokých Tatier. V okrese Poprad vplyvom silného vetra (víchrice) dochádza k vzniku polomov na lesných porastoch v oblasti Vysokých Tatier a Nízkych Tatier. V týchto oblastiach sú ohrozené hlavne cestné komunikácie v celej dĺžke a to cesta Podbanské – Starý Smokovec – Tatranská Kotlina, cesta Hranovnica – Vernár a v tatranskej oblasti i železničná trasa Tatranskej elektrickej železnice Štrbské Pleso – Starý Smokovec – Tatranská Lomnica. Vplyvom silného vetra môže v uvedených oblastiach dôjsť k strhávaniu striech na budovách.

V zimnom období dochádza k snehovým kalamitám v dôsledku hustého sneženia a silného vetra, kedy sa vytvárajú na cestných komunikáciách snehové jazyky až záveje. Najviac postihnuté sú obce Šuňava, Gánovce, Gerlachov a Ždiar.

V celoročnom priemere trvale prevláda nad územím okresu Poprad západné a juhozápadné prúdenie výškových vetrov. Maximálne rýchlosti vetrov sú zväčša v zimných mesiacoch.

Inverzia s výskytom námraz prevláda v oblastiach Vysokých Tatier a Nízkych Tatier. V tejto oblasti sú postihované všetky úseky cestných komunikácií. Ošetrovanie a úprava povrchov vozoviek sa vykonáva podľa dôležitosti komunikácií. V prvom rade sa ošetruje diaľnica D1 a cesty I. triedy európskeho charakteru, I. triedy, II. triedy a ostatné.

2. Havárie

a) ohrozenie závažnou priemyselnou haváriou

Na území okresu Poprad sa v zmysle zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nenachádzajú podniky zaradené do kategórie „A“ a „B“.

b) ohrozenie vyplývajúce z umiestnenia nebezpečných látok

V okrese Poprad sa nachádzajú a sú prevádzkované stacionárne zdroje nebezpečných látok – NH₃ (čpavok) u objektov, ktoré tieto látky využívajú vo svojej výrobnjej technológii. Jedná sa o objekty, ktoré sa nachádzajú v meste Poprad a v meste Svit.

Možné zamorenie z úniku nebezpečných látok z dôsledku priemyselnej havárie, respektíve narušením výroby ovplyvňuje smer a rýchlosť prízemných vetrov, teplota vzduchu, pôdy a stupeň vertikálnej stálosti atmosféry.

Popis objektov, v ktorých môže dôjsť k mimoriadnej udalosti s únikom nebezpečných látok (tzv. stacionárne zdroje ohrozenia):

Zimný štadión Poprad

Zimný štadión so sezónnou prevádzkou s krytou ľadovou plochou, strojovňa sa nachádza v tom istom objekte ako ľadová plocha s hľadiskom. Chladenie ľadovej plochy je nepriame, na chladenie sekundárneho chladiaceho média sa používa bezvodý čpavok. V období mimo prevádzky ľadovej plochy sa celý objem primárneho chladiča (bezvodý čpavok) uchováva v expanznej nádobe primárneho okruhu.

PRETOLOG, s. r. o., prevádzka Poprad

Potravinárska firma, objekt s celoročnou prevádzkou. Na chladenie skladovacích priestorov (uskladnenie chladených a mrazených potravín) sa používa bezvodý čpavok (primárne chladenie).

Mäsokombinát NORD SVIT, s. r. o.

spracovateľ mäsa a mäsových výrobkov. Bezvodý čpavok sa používa na chladenie skladovacích priestorov primárnym chladením.

c) ohrozenie spojené s únikom nebezpečných látok pri všetkých druhoch preprav (prehľad trás)

Nebezpečné látky a materiály sú prepravované hlavne dvoma spôsobmi a to cestnou prepravou v kontajneroch a cisternách a železničnou prepravou v kontajneroch a cisternách.

Preprava NL po cestných komunikáciách

Cestná komunikácia	Preprava NL v oboch smeroch
Diaľnica D1	úsek Štrba – Jánovce
Cesta I. triedy číslo E-50/18	Štrba – Poprad – Jánovce
Cesta I. triedy číslo 66	Vernár – Poprad – Poprad-Matejovce

Preprava NL po železničnej trati

Preprava NL v oboch smeroch
Štrba – Poprad – Vydrník
Poprad – Poprad-Matejovce

Najväčšie rizikové miesta pre prípad mimoriadnej udalosti sú hlavne v husto osídlených miestach okresu Poprad a to hlavne v meste Poprad a Svit, v ktorých sa komunikácie cestnej a železničnej dopravy pretínajú.

Ohrozené miesta cestnej prepravy:

- Tatranská Štrba, Svit, Poprad, Hozelec, Švábovce, Hôrka, Jánovce.

Ohrozené miesta železničnej prepravy:

- Železničné stanice Tatranská Štrba, Svit, Poprad, Poprad-Spišská Sobota, Vydrník.

3. Katastrofy

a) ohrozenie vyplývajúce z umiestnenia jadrových zariadení

Možné ohrozenie vyplývajúce z umiestnenia jadrového zariadenia v okrese Poprad nie je, pretože na území okresu sa takéto zariadenie nenachádza.

b) ohrozenie spôsobené leteckou prevádzkou

Z dôvodu existencie letiska Poprad – Tatry (nachádza sa v meste Poprad, kataster Veľká) je možné ohrozenie spôsobené leteckou prevádzkou. Najväčšie ohrozenie je pri pristávaní alebo vzlete lietadla.

c) ohrozenie v prípade porušenia vodnej stavby

Možné ohrozenie v prípade porušenia vodnej stavby v okrese Poprad nie je, pretože na území okresu vodná stavba nie je.

4. Terorizmus

V okrese Poprad boli vytypované priestory a objekty ako možné ciele chemického a biologického terorizmu. Prehľad objektov sa nachádzajú na Okresnom úrade Poprad, odbore krízového riadenia.

II. INFORMÁCIE O MOŽNOM ROZSAHU MIMORIADNEJ UDALOSTI A NÁSLEDKOV NA POSTIHNUTOM ÚZEMÍ A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

Rozsah ohrozenia a následky mimoriadnej udalosti spojenej s únikom čpavku v stacionárnych zdrojoch ohrozenia na postihnutom území:

Zimný štadión Poprad

Predpokladaná mimoriadna udalosť spojená s únikom čpavku na Zimnom štadióne v Poprade by mala za následok okamžité ohrozenie obsluhy strojovne a v priebehu niekoľkých desiatok sekúnd ohrozenie ostatných osôb v objekte a to 14 zamestnancov a 18 osôb prevzatých do starostlivosti, ku ktorým by v prípade, že k mimoriadnej udalosti dôjde počas konania hokejového stretnutia pri plne obsadenom hľadisku pribudne 4 500 osôb. V prípade týchto osôb by došlo k časovej tiesni pri realizácii opatrení na zabezpečenie ich ochrany. Vzhľadom na to, že sa jedná o uzavretý objekt, mimo neho sa koncentrácia pár čpavku znižuje skokovo, preto sa nepredpokladá ohrozenie obyvateľstva mimo objektu ani narušenie premávky na ceste I/67 a miestnych komunikáciách.

PRETOLOG, s. r. o., prevádzka Poprad

Predpokladaná mimoriadna udalosť spojená s únikom čpavku vo firme PRETOLOG, s. r. o., prevádzka Poprad by mala za následok okamžité ohrozenie obsluhy strojovne a v priebehu niekoľkých sekúnd až desiatok sekúnd (podľa lokalizácie úniku) aj ohrozenie ostatných zamestnancov. Podľa smeru vetra by postupne bolo ohrozené obyvateľstvo v rodinných a bytových domoch v oblasti ohrozenia. Do troch minút sa oblak pár rozšíri po cestu I/66 a po hranicu areálov firiem Tatramat, a. s. a Whirlpool Slovakia, spol. s r. o. Hranicou areálov týchto firiem prebieha zároveň hranica oblasti ohrozenia. Došlo by k časovej tiesni pri realizácii opatrení na zabezpečenie ochrany uvedeného ohrozeného obyvateľstva. Bola by narušená doprava na miestnych komunikáciách a doprava na ceste I/66.

Mäsokombinát NORD SVIT, s. r. o.

Predpokladaná mimoriadna udalosť vo firme Mäsokombinát NORD SVIT, s. r. o. by mala za následok okamžité ohrozenie obsluhy strojovne. V čase do jednej minúty by došlo k ohrozeniu ostatných zamestnancov firmy (spolu 120 osôb). Do troch minút sa oblak pár čpavku rozšíri v smere prízemného vetra a dosiahne hranicu oblasti ohrozenia, čím dôjde k ohrozeniu obyvateľstva (100 osôb mimo areálu firmy). Ohrození budú predovšetkým obyvatelia v priľahlých rodinných domoch v západnej časti Svitú a zamestnanci firiem Tatrapeko, a. s. a Chemosvit, a. s. v častiach areálov týchto firiem, ktoré priliehajú k areálu Mäsokombinátu NORD SVIT, s. r. o. Došlo by k časovej tiesni pri realizácii opatrení na ochranu tak zamestnancov Mäsokombinátu NORD SVIT, s. r. o., ako aj obyvateľstva v priľahlých rodinných domoch a taktiež zamestnancov firiem Tatrapeko, a. s. a Chemosvit, a. s. Došlo by k narušeniu premávky na miestnych komunikáciách, na ceste I/18 a na železničnej trati Košice – Žilina.

Časové faktory ohrozenia

Pri úniku čpavku sa predpokladá, že dôjde k okamžitému ohrozeniu bezprostredného okolia havárie s krátkodobými následkami. Rýchlosť a smer šírenia sa oblaku pár čpavku a ich koncentrácia v oblaku závisí od rýchlosti prízemného vetra, od smeru prízemného vetra a od stability prízemnej vrstvy atmosféry.

Ohrozenie vyplývajúce z mimoriadnych udalostí pri preprave chemických nebezpečných látok spojených s ich únikom nie je možné vyhodnotiť, pretože súčasná vyhláška (vyhláška MV SR č. 533/2006 v znení n. p.) nestanovuje prepravcovi ani dopravcovi nahlasovaciu povinnosť pri preprave týchto látok. Z tohto dôvodu Okresný úrad Poprad nemá k dispozícii relevantné údaje o sortimente a množstvách chemických nebezpečných látok prepravovaných cez územie okresu cestnou a železničnou dopravou.

III. NEBEZPEČNÉ VLASTNOSTI A OZNAČENIE LÁTOK A PRÍPRAVKOV, KTORÉ BY MOHLI SPÔSOBIŤ MIMORIADNU UDALOSŤ

Nebezpečné látky sa podľa vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov členia na chemické nebezpečné látky, rádioaktívne nebezpečné látky a biologické nebezpečné látky.

Protiradiačné, protichemické a protibiologické opatrenia sú:

- a) monitorovanie územia,
- b) varovanie obyvateľstva a vyznamenie osôb,
- c) evakuácia a ukrytie osôb,
- d) regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov,
- e) prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť,
- f) individuálna ochrana osôb,
- g) hygienická očista osôb,
- h) dekontaminácia terénu, budov a materiálu,
- i) zabezpečenie ochrany zamestnancov, ktorí nemôžu skončiť pracovnú činnosť a nachádzajú sa v oblasti ohrozenia,
- j) likvidácia úniku nebezpečných látok a zamedzenie ich nekontrolovaného šírenia,
- k) profylaxia,
- l) zákaz a regulácia spotreby kontaminovaných potravín, vody a krmív,
- m) veterinárne opatrenia,
- n) opatrenia na zabezpečenie záchranných prác.

Protiradiačné, protichemické a protibiologické opatrenia sú súčasťou plánu ochrany obyvateľstva a plánu ochrany svojich zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti; vykonávajú sa v závislosti od druhu mimoriadnej udalosti a rozsahu ohrozenia v súlade s osobitnými predpismi.

ČPAVOK (AMONIAK)

Chemický vzorec: NH₃

UN kód: 1005

Kemlerov kód: 268

Základná charakteristika

Pri bežných podmienkach je čpavok bezfarebný plyn so štiplavým dráždivým zápachom. Je charakterizovaný ako toxická veľmi nebezpečná látka. Pary amoniaku sú ľahšie ako vzduch, ale pri vysokej vlhkosti vzduchu (hmla, zrážky) vytvára so vzdušnou vlhkosťou studenú bielu hmlu, ktorá sa správa ako ťažký plyn (drží sa pri zemi). Bežne sú pary čpavku nehorľavé, vznetenie môže nastať len pôsobením silného zdroja energie (vysoká teplota, silný elektrický výboj). Vo vode je čpavok veľmi dobre rozpustný, vytvára s ňou silne leptavé zmesi aj pri zriedení. Pri kontakte s kyselinami prebieha prudká neutralizačná reakcia za vzniku amónnych solí. Čpavok silno koroduje kovy. Zistiteľnosť čpavku čuchom je 0,0005% objemovej koncentrácie (% obj.).

Riziká pre zdravie a život

Pri vyšších koncentráciách plynu v ovzduší leptá oči, dýchacie cesty, pľúca a kožu. Pri nadýchaní koncentrovaných pár čpavku môže dôjsť k edému pľúc, prípadne ku kŕču dýchacích ciest, čo môže mať za

následok udusenie. Znesiteľnosť na dlhšiu dobu je 0,03% obj., ťažko znesiteľná je koncentrácia 0,05% obj. a neznesiteľná je koncentrácia 0,07 – 0,1% obj. Koncentrácia čpavku 0,2 – 0,3% obj. je po pol až jednej hodine smrteľná. Pri koncentráciách vyšších ako 0,5% obj. nastáva smrť do pol hodiny.

Styk kvapalného čpavku s nechránenou pokožkou vyvoláva ťažké omrzliny majúce ráz popálenín druhého stupňa (vzhľadom na teplotu varu -33,5 °C sa pri styku s pokožkou búrlivo odparuje a vzhľadom na veľké skupenské teplo ju prudko ochladzuje).

Pri koncentráciách medzi dolnou (14% obj.) a hornou (28% obj.) medzou výbušnosti môže pri pôsobení iniciátora dôjsť k výbuchu s príslušnými deštruktívnymi účinkami tlakovej vlny.

Riziká pre životné prostredie

Čpavok je veľmi toxický pre vodné organizmy (predovšetkým ryby). Vzhľadom na svoju zásaditú reakciu môže meniť pH vodných ekosystémov. Vo vode podporuje pri nízkych koncentráciách premnoženie vodných rias.

CHLÓR

Chemický vzorec: Cl₂

UN kód: 1017

Kemlerov kód: 268

Základná charakteristika

Za normálnych atmosférických podmienok je chlór žltozelený, dusivý, štipľavo páchnuci plyn, ktorý silne leptá sliznicu. Je 2,5-krát ťažší ako vzduch, v dôsledku čoho sa hromadí pri zemi a v nižších priestoroch (pivnice, jamy). V styku so vzdušnou vlhkosťou tvorí hmly ťažšie ako vzduch. Ochladením na -34 °C kondenzuje (skvapalňuje sa) na žltú kvapalinu. Zvýšením tlaku možno chlór skvapalniť aj pri vyšších teplotách.

Riziká pre zdravie a život

Je veľký rozdiel medzi suchým a vlhkým chlórom. Suchý chlór pri bežných teplotách nekoroduje konštrukčné kovové materiály, ani materiály z umelých hmôt. Vlhký chlór pôsobí na väčšinu kovov korozívne. Z týchto dôvodov je veľmi dôležité zabrániť styku s vodou alebo vlhkým prostredím. Pri zahriatí kvapalného chlóru s prímiesou vody v železných nádobách alebo potrubí dochádza už pri teplote 90 °C k prudkej exotermickej reakcii. Vývoj tepla touto reakciou je taký veľký, že železná stena nádoby alebo potrubia sa môže rozžeraviť až do bielej žiary. Rozpadá sa na šupinky chloridu železitého a vzniknutým otvorom uniká chlór.

Chlór je nebezpečná jedovatá látka so silnými dráždivými a dusivými účinkami. Pri styku dráždi oči, dýchacie cesty a pokožku. Nadýchanie plynu spôsobuje ťažké podráždenie dýchacích ciest a pľúc, bolesti v hrdle, kašeľ, dýchavičnosť, dusenie, nutkanie na zvracanie, opuch hrtana a pľúc, ktorý sa môže prejaviť s oneskorením dvoch dní. Kontakt s kvapalným chlórom spôsobuje tvorbu pľuzgierov a popáleniny.

Pri koncentrácii do 0,0001% obj. pri hodinovej expozícii chlór nespôsobuje nezvratné poškodenie zdravia. Môžu sa dostať prechodné ťažkosti (pálenie očí, kašeľ, škrabanie v nose a hrdle). Koncentrácia 0,0015% obj. spôsobuje silné dráždenie, krvácanie z nosa a vykašliavanie hlienu s krvou. Koncentrácia od 0,002% obj. pri polhodinovom pobyte spôsobuje život ohrozujúce účinky. Koncentrácia 0,04 – 0,06% obj. spôsobuje smrť po 5-10 minútovom pobyte.

Riziká pre životné prostredie

Chlór je jedovatá látka, všeobecne nebezpečná pre životné prostredie. Je veľmi jedovatý pre vodné organizmy, pri väčších únikoch je potrebné zabrániť natečeniu do kanalizácie a vodných tokov.

IV. INFORMÁCIA O SPÔSOBE VAROVANIA OBYVATEĽSTVA A ZÁCHRANNÝCH PRÁCACH

4.1 Varovanie obyvateľstva

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva prostredníctvom hlásnej služby. V súlade s vyhláškou MV SR č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov sa hlásna služba zabezpečuje varovacou a vyzozumievacou sieťou civilnej ochrany, ktorú tvoria varovacie a vyzozumievacie centrá civilnej ochrany a technické prostriedky na území, pre ktoré sú určené.

Varovanie obyvateľstva a vyzozumenie osôb sa technicky zabezpečujú

- a) sieťou sirén, ktorú tvoria elektromotorické a elektronické sirény a systém ich ovládania,
- b) prostredníctvom rozhlasového vysielania a televízneho vysielania,
- c) domácimi rozhlasmi, ktoré musia spĺňať požiadavky technickej normy,
- d) miestnymi informačnými prostriedkami obce,
- e) systémami automatizovaného vyzozumenia,
- f) prostredníctvom verejných elektronických komunikačných sietí.

Z varovacieho a vyzozumievacieho centra sa na účel varovania obyvateľstva a vyzozumenia osôb pripravujú vstupy do rozhlasového vysielania a televízneho vysielania, a to do tých rozhlasových staníc a televíznych staníc, ktorých program sa šíri na území, pre ktoré je varovacie a vyzozumievacie centrum určené.

Na obývanom území obce neozvučenom sirénami ani miestnym informačným prostriedkom obce sa varovanie obyvateľstva a vyzozumenie osôb zabezpečujú vyhlasovaním varovných signálov pomocou verejnej telefónnej siete alebo pomocou pohyblivého prostriedku, ktorým môže byť motorové vozidlo vybavené rozhlasovým zariadením.

Podľa zákona o COO sa varovanie obyvateľstva vykonáva varovnými signálmi:

- a) "VŠEOBECNÉ OHROZENIE" - dvojminútovým kolísavým tónom sirén pri ohrození alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti,
- b) "OHROZENIE VODOU" - šesťminútovým stálym tónom sirén pri ohrození ničivými účinkami vody.

Koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti sa vyhlasuje signálom "KONIEC OHROZENIA" - dvojminútovým stálym tónom sirén bez opakovania.

Varovné signály a signál "KONIEC OHROZENIA" sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Preskúšanie prevádzkyschopnosti systémov varovania obyvateľstva sa vykonáva dvojminútovým stálym tónom sirén po predchádzajúcom informovaní obyvateľstva o čase skúšky prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov. Koordináciu preskúšavania týchto systémov vykonáva Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Varovací systém sa nesmie preskúšavať v nočných hodinách, v dňoch pracovného pokoja, spôsobom, pri ktorom by mohla nastať zámena so skutočným varovaním obyvateľstva.

Varovací systém sa preskúšava spravidla v druhý piatok kalendárneho mesiaca o 12.00 h.

V súlade s § 16 ods. 1 písm. d) zákona o COO hlásnu službu (varovanie obyvateľstva a vyzozumenie osôb činných pri riešení mimoriadnej udalosti a obcí o ohrození) pre svojich zamestnancov, osoby prevzaté do starostlivosti, iné osoby a obce, ktoré bezprostredne ohrozujú zabezpečujú právnické osoby a fyzické osoby podnikatelia, ktorí svojou činnosťou môžu ohroziť, život, zdravie alebo majetok (napr. prevádzkovatelia objektov nakladajúcich s nebezpečnými látkami). Pre zabezpečenie varovania obyvateľstva, vlastných zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti sú títo prevádzkovatelia povinní na území ohrozenom

nebezpečnou látkou budovať samostatný systém varovania obyvateľstva tzv. autonómny systém varovania (ďalej len „ASV“).

V súlade s § 15 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov varovanie obyvateľstva pred nebezpečenstvom v mieste vzniku alebo možného vzniku povodne, v mieste nebezpečenstva povodne a v miestach nižšie ležiacich na vodnom toku sa zabezpečuje prostredníctvom hlásnej a varovnej povodňovej služby. Túto službu zabezpečuje ministerstvo vnútra, okresné úrady v sídle kraja, okresné úrady, obce a iné právnické osoby a fyzické osoby prostredníctvom varovacej siete civilnej ochrany a ASV, ktoré ju dopĺňujú.

4.2 Záchranné práce

Záchranné práce sú vykonávané v zmysle vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie záchranných prác a organizovania jednotiek civilnej ochrany v znení neskorších predpisov a to základnými záchrannými zložkami integrovaného záchranného systému, ostatnými záchrannými zložkami integrovaného záchranného systému, útvarmi Policajného zboru a osobami povolanými na osobné úkony. Sú vykonávané v závislosti od druhu, rozsahu a času vzniku mimoriadnej udalosti.

Činnosť pri záchranných prácach obsahuje najmä:

1. varovanie obyvateľstva a vyzoznenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou a aj pri zmenách situácie počas vykonávania záchranných prác,
2. vykonanie prieskumu a pozorovania na postihnutom území, ktorého cieľom je vyhľadať postihnuté osoby mimoriadnou udalosťou, vyznačiť kontaminované a životu nebezpečné úseky,
3. vyslobodzovanie postihnutých osôb z trosiek zničených a narušených budov, vrakov dopravných prostriedkov, ochranných stavieb, zo zaplavených priestorov a z horiacich budov,
4. prívod vzduchu a vody osobám v zavalených priestoroch a ochranných stavbách,
5. individuálnu ochranu osobám v kontaminovanom priestore a ich odsun z tohto priestoru,
6. poskytnutie prvej predlekárskej pomoci a neodkladnej zdravotnej starostlivosti zraneným osobám vrátane odsunu postihnutých do zdravotníckych zariadení,
7. lokalizáciu a likvidáciu požiarov ohrozujúcich postihnuté osoby a nasadené sily a prostriedky,
8. kontrolu kontaminovania a ožiarenia osôb, kontrolu kontaminovania územia, ovzdušia a budov,
9. poskytnutie jódovej a špeciálnej profylaxie,
10. hygienickú očistu postihnutých osôb,
11. likvidáciu úniku nebezpečných látok a zabránenie ich šíreniu,
12. špeciálnu očistu a dezaktiváciu územia, budov, priestorov, dopravných prostriedkov a komunikácií nevyhnutných pre činnosť nasadených síl a prostriedkov,
13. dezinfekciu, dezinfekciu a deratizáciu územia, budov, priestorov, dopravných prostriedkov a komunikácií nevyhnutných pre činnosť nasadených síl a prostriedkov,
14. reguláciu pohybu osôb a dopravných prostriedkov na postihnutom území,
15. uzavretie postihnutého územia,
16. ochranu postihnutých osôb a nasadených síl a prostriedkov pred nepriaznivými poveternostnými vplyvmi a následkami mimoriadnej udalosti,
17. odsun nezranených osôb z postihnutého územia,
18. núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie osôb, ktoré sú následkom mimoriadnej udalosti bez základných životných potrieb,
19. poskytnutie veterinárnej pomoci postihnutým a ohrozeným zvieratám a vykonanie veterinárnej očisty,
20. odpojenie poškodených rozvodných sietí a zariadení ohrozujúcich postihnuté osoby, nasadené sily a prostriedky a majetok,
21. pozorovanie postihnutého územia a kontrolné merania,
22. spevňovanie alebo strhávanie poškodených stavieb, budov a konštrukcií ohrozujúcich postihnuté osoby a nasadené sily a prostriedky,
23. uvoľňovanie zahataných vodných tokov,
24. uvoľňovanie určených cestných komunikácií a železničných tratí, vytvorenie priechodov a prejazdov potrebných na vykonávanie záchranných prác a odsun postihnutých osôb,
25. čerpanie a vypúšťanie vody zo zaplavených častí budov a územia, kde sa vykonávajú záchranné práce,

26. zachytávanie ropných produktov na vodných tokoch a plochách,
27. identifikáciu, odsun a pochovávanie usmrtených osôb,
28. uskladňovanie, odsun a likvidáciu kontaminovaného materiálu a ekologickú asanáciu zvyškov nebezpečných látok,
29. psychologickú pomoc a duchovnú pomoc.

Záchranné práce sa riadia na základe skutočnej situácie a jej predpokladaného vývoja.

Záchranné práce pri ozbrojenom konflikte alebo pri teroristickom útoku majú špecifické podmienky a charakter vykonávania (a sú uvedené v prílohách 3 a 4 vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Záchranné práce pri úniku nebezpečnej látky v objekte

V rámci záchranných prác sa vzhľadom na povahu a rozsah možných mimoriadnych udalostí v objektoch nakladajúcich s nebezpečnými látkami vykonávajú okrem všeobecných záchranných prác aj tieto činnosti:

- varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou (vykonáva prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou);
- individuálna ochrana osôb v kontaminovanom priestore a ich odsun (prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou je povinný zabezpečiť pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti špeciálne prostriedky individuálnej ochrany; obyvateľstvo využíva improvizované prostriedky; odsun osôb z kontaminovaného priestoru zabezpečuje hasičský a záchranný zbor, polícia a prevádzkovateľ objektu);
- lokalizácia a likvidácia úniku nebezpečnej látky, zabránenie jej šíreniu (vykonáva hasičský a záchranný zbor);
- pozorovanie, monitorovanie postihnutého územia, meranie prípustných hygienických hodnôt nebezpečnej látky v ovzduší (vykonáva hasičský a záchranný zbor, prevádzkovateľ objektu, v špecifických prípadoch sa môže požadovať nasadenie výjazdovej skupiny Kontrolného chemického laboratória CO v Jasove);
- odsun (evakuácia) nezranených osôb z ohrozeného územia (vykonáva obec v spolupráci s policajným zborom a mestskou políciou v zmysle spracovaných evakuačných plánov).

Uvedené záchranné práce sa vykonávajú predovšetkým silami a prostriedkami základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému a využiteľných síl a prostriedkov prevádzkovateľa objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou a obce.

Pre zabezpečenie ochrany obyvateľstva potenciálne ohrozeného pri vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky je obec povinná v súlade s § 15 ods. 1 písm. g) zákona o COO plánovať, vyhlasovať, riadiť a zabezpečovať evakuáciu a k tomu spracovávať plán evakuácie obyvateľstva obce. Evakuáciu riadi obec prostredníctvom evakuačnej komisie obce.

Ak je evakuácia vzhľadom na veľkosť oblasti ohrozenia, vyhodnotenú prevádzkovateľom objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou, plánovaná v rámci obce, evakuáciu plánuje, riadi a zabezpečuje dotknutá obec vo svojej pôsobnosti.

Okresný úrad Poprad plánuje, vyhlasuje, riadi a zabezpečuje evakuáciu ak nepatrí do pôsobnosti právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov alebo obcí.

Záchranné práce pri povodniach

V čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni v bezprostredne ohrozených alebo už zaplavených územiach sa vykonávajú tieto povodňové záchranné práce:

- varovanie, práce spojené s ochranou, evakuáciou obyvateľstva na nevyhnutne potrebný čas v územiach ohrozených alebo zaplavených povodňou;
- ochrana a zachraňovanie majetku na postihnutom území;
- odstraňovanie prekážok, ktoré bránia plynulému odtoku vôd;
- odsun nebezpečných látok z dosahu záplav;

- nevyhnutné práce na prístupových komunikáciách súvisiace s obnovením prístupu do sídelných celkov vrátane výstavby provizórnych mostných objektov a lávok;
- riadenie dopravy, vytyčovanie obchádzok a osadzovanie provizórneho dopravného značenia;
- ochrana vodných zdrojov a rozvodov pitnej vody, elektrickej energie, plynu a telekomunikačných sietí;
- uzatvorenie evakuovaného územia a ochrana majetku evakuovaných osôb;
- núdzové zásobovanie pitnou vodou a potravinami v postihnutých oblastiach;
- vyhľadávanie nezvestných osôb;
- odčerpávanie vody zo zatopených domov, pivníc, studní, verejnej kanalizácie, žump a iných objektov;
- hygienicko - protiepidemiologické opatrenia vyvolané povodňami;
- zabezpečenie verejného poriadku na území postihnutom povodňami;
- odstraňovanie naplavenín z domov a z iných objektov, verejných priestranstiev a z komunikácií;
- zabezpečovanie poškodených stavieb proti zrúteniu alebo ich asanácia;
- iné práce vykonávané na príkaz štátnej správy ochrany pred povodňami do odvolania stavu ohrozenia.

Povodňové záchranné práce zabezpečujú orgány štátnej správy ochrany pred povodňami a vykonávajú sa podľa spracovaných povodňových plánov záchranných prác a v mimoriadnych a odôvodnených prípadoch aj nad ich rámec prostredníctvom záchranných zložiek, orgánov územnej samosprávy a ďalších právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov a fyzických osôb.

Okresný úrad Poprad má spracovaný plán ochrany obyvateľstva v podmienkach okresu Poprad a v prípade potreby je pripravený koordinovať a riadiť záchranné práce ak nepatria do pôsobností obcí, iných orgánov štátnej správy alebo právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov.

V. ÚLOHY A OPATRENIA PO VZNIKU MIMORIADNEJ UDALOSTI

Po vzniku mimoriadnej udalosti a vyhlásení mimoriadnej situácie sa vykonávajú tieto úlohy a opatrenia:

- záchranné práce silami a prostriedkami z územia, na ktorom bola vyhlásená mimoriadna situácia
 - obce, mestá, Okresný úrad Poprad vedú zoznamy využiteľných síl a prostriedkov pri záchranných prácach v rámci svojho územného obvodu;
 - evakuácia
 - dotknuté obce, mestá a Okresný úrad Poprad majú pre plánovanú evakuáciu spracované plány evakuácie v zmysle vyhlášky MV SR č. 328/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o evakuácii;
 - núdzové ubytovanie a núdzové zásobovanie
 - obce, mestá a Okresný úrad Poprad majú spracovaný prehľad ubytovacích a stravovacích zariadení využiteľných v prípade mimoriadnej udalosti na zabezpečenie núdzového zásobovania a núdzového ubytovania, ktorý je súčasťou plánu núdzového zásobovania a núdzového ubytovania;
 - podľa potreby obce uzatvárajú s prevádzkovateľmi ubytovacích a stravovacích zariadení dohody o zabezpečení núdzového zásobovania a núdzového ubytovania;
- alebo
- použitie základných zložiek integrovaného záchranného systému:
 - Hasičský a záchranný zbor,
 - poskytovatelia záchrannej zdravotnej služby,
 - kontrolné chemické laboratória civilnej ochrany,
 - Horská záchranná služba,
 - Banská záchranná služba
- a ostatných zložiek integrovaného záchranného systému.

VI. PODROBNOSTI O TOM, KDE SA DAJÚ ZÍSKAŤ ĎALŠIE INFORMÁCIE SÚVISIACE S PLÁNOM OCHRANY OBYVATEĽSTVA

Ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva je možné získať priamo na každom obecnom úrade alebo mestskom úrade a na Okresnom úrade Poprad, odbore krízového riadenia.

V prípade povodní úlohy a povinnosti orgánov štátnej správy ochrany pred povodňami na zabezpečenie obyvateľstva pred povodňami sú dané povodňovým plánom, ktorého súčasťou je aj povodňový plán záchranných prác, ktorý spracováva obec ako povodňový orgán ochrany pred povodňami. Bližšie informácie súvisiace so zabezpečením ochrany pred povodňami je preto možné získať priamo na každom obecnom úrade alebo mestskom úrade, na Okresnom úrade Poprad na odbore starostlivosti o životné prostredie a na odbore krízového riadenia.

VII. ODKAZ NA OBMEDZENIA VYPLÝVAJÚCE Z OCHRANY DÔVERNÝCH INFORMÁCIÍ A UTAJOVANÝCH SKUTOČNOSTÍ

Vyššie zverejnené informácie sú v súlade so zákonom č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a nevzťahujú sa na ne žiadne obmedzenia vyplývajúce zo zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ani zo zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Aktualizácia vykonaná dňa: 21. 05. 2018